

Snoeien van volwassen bomen geen werk voor leken

Na jeugdsnoei en begeleidings snoei komt het moeilijke werk, een volwassen boom. Het snoeien van volwassen bomen is echt geen werk voor leken. Ook greenkeepers moeten hier niet zomaar zelf aan beginnen. Met dit artikel heb je wel de argumenten in handen om te beoordelen of een boom goed of slecht wordt gesnoeid.

TEKST: PIUS FLORIS – FOTO'S: PATRICK MEDEMA, PIUS FLORIS

De discussie is al zo oud als er boomverzorgers zijn. Er zijn veel meningen over het snoeien van volwassen (= uitgegroeide) bomen. Daarom is het van belang om bij het onderhoud van volwassen bomen naar het doel te kijken.

Volwassen bomen hebben hun groei bereikt en komen vervolgens in een vaak zeer langdurige 'aftakelingsfase'. De groei-energie in de vorm van bladzuikers wordt in deze fase benut voor het maken van zoveel mogelijk zaden om het voort-

bestaan van de soort te garanderen. Deze groeifase is te herkennen doordat er geen binnenkruin meer is. Met andere woorden: de bladmassa zit voornamelijk aan de uiteinden van de kruin. Meestal dragen deze bomen minder dan 20% van hun

oorspronkelijke bladmassa helemaal buiten in de kruin. Daardoor neemt het relatieve krachtmoment jaarlijks toe en gaan de individuele takken op elkaar hangen. Hierdoor ontstaan er gaten in de kruin. Volwassen vrijstaande bomen tonen vaak als een parasol. De uiteinden van de takken zijn dan meestal zeer fijn vertakt waardoor het binnen in de kruin donker is.

Buitenkruin uitdunnen

Bij volwassen laan- en parkbomen op golfbanen is er nogal wat begripsverwarring over de snoeiwijzen. Volgens sommigen die de veiligheid van de boom willen garanderen, is het belangrijk om de kruin kleiner te maken zodat er minder windbelasting op de boom wordt uitgeoefend. Hierbij worden alle takken in de kruin ingekort. Nergens in de natuur stoten bomen hun jongste takken af om te overleven. Het inkorten van takken is zo verschrikkelijk tegennatuurlijk dat de boom direct zal reageren door op de snoeiwonden grote hoeveelheden water tot te produceren. Hierdoor wordt de vermeende veiligheid binnen twee jaar juist een vergroting van het risico op takbreuk en windworp. Voor volwassen bomen zijn de uiteinden van de takken juist belangrijk voor een gezonde groei en ontwikkeling. Daarom is het beter om de veiligheid van een boom te verzekeren door de buitenkruin uit te dunnen. Hierbij worden nooit takken weggenomen die dikker zijn dan circa 10 cm.

Takbalans

Bovendien is het van het grootste belang dat er wordt gesnoeid met behoud van takbalans. Dit begrip is niet eenvoudig uit te leggen, maar wel duidelijk te zien aan de hand van een voorbeeld. Neem een laaghangende tak van een boom. Knip de laatste meter van deze tak af en leg de tak op de wijsvinger. Houd de tak tegen door tegendruk te geven met de duim aan de bovenzijde. De tak ligt in balans en draait niet weg. Merk nu dat de tak het minst zwaar aanvoelt als deze op de hand ligt zoals de tak aan de boom zat. Laat iemand nu de tak aan één zijde snoeien door wat zijtwijgen weg te knippen. U zult merken dat de tak in uw hand zal wegdraaien naar de ongesnoeide zijde. Neem één van de afgesnoeide twijgen en doe hiermee hetzelfde. Elke twijg in een boom heeft een individuele balans. De balans in takken geldt voor elke individuele tak en uiteindelijk voor alle takken in de kruin. Elke tak heeft een functie. U kunt dit trucje herhalen in de herfst als er vruchten aan de takken hangen. Ook dan is er sprake van een perfecte balans. Door verkeerd snoeien ontstaat er in takken een onbalans. Dit veroorzaakt torsie. Het is bekend dat het opvangen van torsie in de natuur- en bouwkunde de meeste energie vergt. De compensatie van deze torsie kost veel tijd en vergt veel energie van de boom. Daarom is het belangrijk dat elke individuele tak in de kruin van volwassen bomen

zodanig wordt gesnoeid dat deze in balans blijft.

In de boom staan

Voor het zodanig snoeien dat elke tak in balans blijft, is kennis en ervaring nodig. De boomverzorger moet op de tak staan met de rug naar de stam toe om te kunnen zien welke takken weggesnoeid mogen worden en welke takken gesnoeid moeten worden om het verlies aan balans te corrigeren. Het is echt niet mogelijk om de noodzakelijke takbalans in te schatten van uit een hoogwerker of vanaf een ladder. Daarom is het van groot belang dat het snoeien van volwassen bomen wordt gedaan door klimmende boomverzorgers. Takken die ten gevolge van foutieve snoei in onbalans raken, zijn bij storm juist erg kwetsbaar voor takbreuk. Als volwassen bomen goed worden uitgedund is herhaling pas na ongeveer 20 jaar nodig om de boom in goede kwaliteit te handhaven. Laten we zuinig zijn op de oude bomen op golfbanen. Zij zijn het meest beeldbepalend en van groot belang voor de beleving van de natuurwaarden op een golfbaan. Bij Pius Floris Boomverzorging is deze snoeiwijze al 25 jaar zeer succesvol in gebruik. 🌳

Pius Floris is directeur van Pius Boomverzorging in Vught, telefoon (073) 6560663, www.piusfloris.nl
Pius Floris organiseert speciale lesdagen snoeien voor greenkeepers in de winterperiode.

Volwassen eik vóór de snoei.
Symptomen: sterk uitzakkende takken, 'bloemkoolvorming' en gaten in de kruin. Het begin van aftakeling.

Zelfde boom daags na de snoei.
Alleen de uiterste uiteinden van de afzonderlijke takken zijn uitgedund. De boom lijkt nu kaal omdat er geen binnenkruin meer is.

De eik 8 jaar na de snoei.
Er is weer een volledige binnenkruin (dus veel blad dat veel voedsel maakt). De boom groeit goed door en toont geen aftakeling. Volgende snoei over circa 20 jaar.